

Princ Karneval Slovenski

(Biografski prispevek njemu v čast in slovo.)

Do smrti mu vdaní Aufbiks je v svoji sobotni »Večernikovi« epistoli prisodil princu Karnevalu epitheton ornans »Svetovni«, kar je zanj vse-kakor velik kompliment, ki ni brez podlage. Saj nam epistola odkritosrčno razkrinkava vse bridkosti in sladkosti njegovega svetovnega hiševanja, ki se že bliža kritičnemu koncu. Predno pa neha vladati na našem planetu, kjer se slučajno nahaja tudi pregrešni Maribor, je moja dolžnost, da vse njegove častilce in nečastilce opozorim na dejstvo, da je slavni princ Karneval naš — rojak, prava pravcata slovenska korenina!! To senzacionalno odkritje se mi je posrečilo napraviti čisto slučajno in s tem upam priboriti našemu narodu veliko korist. Zakaj se ne bi zraven Miklavža Slovenskega, Leona Štuklja, Milana Vidmarja in drugih svetovnih kapacitet slovenskih omenjalo tudi ime Karnevala, svetovnega veljaka iz Dravskega polja!!

Tako smemo z vso sigurnostjo upati, da se uresniči želja visoko spoštovanega g. Aufbiksa, ki pravi, da bodo njegovi (namreč Karnevalovi) prazniki tudi neizmerno koristili naši veliki narodni stvari, naši lepi domovini, naši veliki, slavni — bodočnosti! Če je res pravi slovenski Janez, je njegova prokleta dolžnost, storiti vse za — blagor domovine!

Fakat je namreč, da mi je nek kmet — stara korenina Dravskega polja, izdal sledeči življenjepis Pusta ali Pašjeka, po naše Karnevala:

Živel je ob Dravi. Stariši so mu umrli, ko je bil dve leti star. Po očetovi smrti ga je vzel stric pod streho, pa ga je zapodil, ker mu je kljuboval. Pozneje je služil pri kmetu, kjer si je zaslužil 3 novce, ki jih je pa razdelil med 3 berače, ki so ga po vrsti prosili miloščine. Kmalu stopi k njemu starček in mu reče, naj si izvoli tri reči. Pust — ves posveten, si izvoli: moš-njo, v kateri bo vedno dosti denarja, gosli, s katerimi bi lahko vsakogar k plesu prisilil in puško, s katero bi lahko zadel vsako žival. Zdaj se je za-

čelo zanj veselo življenje, hodil je od hiše do hiše, kjer se je pojavil, je bilo veselja in smeja brezmejno. Končno je pa vendar moral umreti. Sv. Peter ga ni pustil v nebesa, samo toliko mu je dovolil, da mu je nekoliko vrata odprl, naj bi malo pokukal v nebeško svetlobo. Pust, kakor je bil prebrisan, pa je skozi odprtino vrgel v nebesa klobuk, potem pa je rekel, da po svoje reči lahko gre, kamor hoče. Ko je pa vstopil v nebesa, se je vsedel na klobuk, rekoč: »Na svojem pa že sme vsakdo sedeti!« In tako je le zveličan in še danes sedi na klobuku v nebesih, oblečen v komedijantarja, kakršen je naslikan v pratiki.

Tako je Janez od Drave postal slavni veseljak; kedaj je avanziral za princa, mi polanski kmet ni vedel povedati. Pač pa sem sklenil, da nadaljujem s svojimi veleznanstvenimi pustnimi odkritji in sem se obrnil do nekega slovenjgoriškega strokovnjaka starih »rumpelkamer«. Privedel me je do nadaljnjih izsledkov biografije Karnevala Slovenskega, vulgo Pustnega Maškerla.

Kot mladenič je bil silno bojevit »aufbiksar« (evo simpatija Aufbiksa Mariborskega!), ki se ni bal niti hudirja. Nekoč se je bojeval proti nje. mu s pomočjo svojih gosli. Vedel je, da hudir v gozdu polhe pase in jih ponoči semtertje goni. Šel je torej ponoči v hudirjev gozd in si je tam zakuril. Ko prižene hudir polhe mimo, mu Pust vzame nekaj polhov in jih vrže v žerjavico. Ko se je hotel hudir v njega zaleteti, je zagrabil Pust gosli in je hudirju take zasviral, da je plesal, dokler si ni pet zbrusil.

To junaštvo se je kmalu razneslo po deželi. Vsi so se veselili in ga častili in še dandanes, ko je celo v pratiki, ga ne more nihče pozabiti!

Čeprav v tajinstveno kopreno zastrt fragment, naj ta prispevek vendar služi za boljše razumevanje vseh po Aufbeksu že iznesenih veselih in žalostnih pustnih dogodkov, katerih nadaljnjo bilanco pa že trepetaje pričakuje Spectatorkovič.

Na »fašenk« se mora pred solnčnim vzhodom kosa klepati; kakor daleč leti glas klepanja tam nimajo »copernice« nikake moči. Tudi lisica se zboji klepanja in ne krade kur.

Na pust je treba kokošim prinesiti iz mlina nekaj zobanja, potem nesejo debela jajca. Ta dan ne sme nihče šivati, sicer bi kokoši ne mogle nesti.

V pondeljek in torek ob pustu se mora hiša dobro pomesti in smeti se zmešajo med repno seme, da repa debela raste.

»Fanšek« na trati, »vuzem« v zapečki.

Na pustni torek zjutraj je treba koruzo luščiti, take koruze vrane in drugi ptiči ne zobjejo ne pri setvi, ne pozneje, ko je v stročji.

Na pust dopoldan moraš v vrtu nasaditi nekaj koruznih zrn, ravnotako tudi popoldan. Če se dopoldanska koruza prej izcimi, kaže jo rano sejati, če pa popoldanska, se pozno sejana bolje obnese.

Ako na pustni dan sneži ali dežuje, bodo polne gorice in ajda.

Na pust ali »fašenk« hodijo »maškori«, vsakovrstno opravljeni. Eni pokajo z bičem, drugi orjejo, nekateri jahajo, petelina sprejavajo ali pa vlečejo ploh. Obleko imajo pri vsaki hiši nalašč zato. Na Murskem polju so se nekdanj spravili popoldan v povorko na konjih in so obiskovali več sosednjih vasi. Centrum je bil v Veržeu. Pri hišah so godli, bobnali in plesali za »debelo repo«.

V Slov. goricah »pokopavajo pusta«. — Mladina si ga napravi iz slame in ga obleče kot moža. Denejo ga na voz in hajd z njim na travnik, kjer ga v pozni noči zažgejo in — pusta ni več.

Mariborski in dnevi drobiš

Pust in pepelnica v Prlekiji (Prepir med umirajočim Pustom in prihajajočo Pepelnico.)

V Lotmergu (Ljutomer) so nekdanj na pustni večer prepevali v 2 skupinah sledečo pesem:

Pust:

»Fašenk — jaz sem kaj na sveti,
mam kolino, vino v kleti,
špeh pod slemenom visi. —
Pepelnica! Imaš to ti?«

Pepelnica:

»Pepelnica nisem meje, (manje)
jaz podugšam vsem življenje,
ti koplješ grob v zemljo,
jaz pa kažem pot v nebo.«

Pust:

»Tis, pepelom ljudstvo mažeš,
s postom jim pokoro kažeš,
boljše je pri meni bit',
saj meso je dobra jed!«

Pepelnica:

»Dosti ljudi si pokvara,
nihče več za te ne mara
Dober bil bi vsak ti grah.
Zato tebe nije strah?
Fašenk, skoz (vedno) te bom črtila,
če glih s teboj sem se rodila.
Tvoje b'lo do polnoči —
zdaj se skrij za leto dni!«

Nato so si vsi trosili pepel na glavo in molili rožni venec. — Dandanes se ta običaj ne obhaja več. V navadi so le maškare in krapi ob rujnem vincu in veseli godbi. To je centrum Prlekije v znamenju Karnevala. —

Nové zračné linie

Važnost prve zračne linije Beograd—Zagreb v naši državi, ki je bila prava trgovsko-kulturna potreba, je nedvomno izredno velika in se mora že po dosedanjem razvoju pričakovati, da bo progá v kratkem ojačena še z enim ali dvema avijonoma na vsaki progi. Naša prva zračna progá, ki spaja dosedaj obe največji mesti naše države, ima v Beogradu svojo zvezo tudi s potniškimi letali Franco-Romaine na progi Bukarešt—Beograd—Sofija in z linijo Carigrad—Sofija—Beograd.

Razen že projektiranih zračnih linij, ki bodo otvorene prihodnje mesece in bodo spajale Beograd in Zagreb z vsemi večjimi kraji v naši državi, je pri pomniti, da bo sedaj najprej otvorena zračna zveza Beograd—Podgorica, takoj nato še progi Zagreb—Split in Beograd—Skoplje z več vmesnimi postajami. Velikega pomena bodo vrh tega med narodne proge Zagreb—Dunaj in Zagreb—Trst. Na prvi liniji bodo obratovala letala našega društva in pa avijoni avstrijske Lufthanse. Potovanje iz Zagreba na Dunaj bo trajalo največ 2 uri 15 minut, in so predpogajanja že končana.

Sicer se potniški in blagovni promet na naši prvi zračni liniji razvija popolnoma normalno. Iz Zagreba so se odpeljali včeraj popoldne 4 potniki, med njimi dve dami, med pošto pa je bilo več paketov in množina pisem.

Sneg za pustni torek v Mariboru.

Princ Karneval ima vsekakor svoje muhe. Za slovo od vseh pustnih šem si je dovolil v Mariboru še prav posebno šalo. Pripeljal se je še enkrat s starko Zimo, ki je nataknila naši prirodi snežno belo masko. Prišla pa je tako tanka, da se je razblinila že v prvih solnčnih žarkih v nič in je ostalo le še precej hladno ozračje. —

Občni zbor Učiteljskega društva

za mesto Maribor in okolico se bo vršil v petek, 24. t. m. ob 8. dopoldne na III. deški osnovni šoli.

Posredovalec dela.

Pod tem naslovom je izšla včeraj prva številka nepolitičnega lista za posredovanje dela in zaslužka. List bo izhajal trikrat na mesec (1., 10. in 20.), tiska ga tiskarna Ažbe, urejuje pa nekdanji vodja borze dela g. Vinko Kovačič. To je pri nas prvi list te vrste ter je jasna njegova potreba in naloga ob vedno večji brezposelnosti.

Zadruga drž. nameščencev »Svoj Dom« v Mariboru

ima svoj redni občni zbor v petek 24. tm. ob pol osmih zvečer v prostorih društva stanovanjskih najemnikov. —

Lipski velesejem.

Pomladanska prireditve lipskega velesejma bo letos od 4.—10. marca. Tudi v okvirju letošnje prireditve bodo najrazličnejše razstave. Natančnejše informacije daje tvrdka Stegu in drugi, v Ljubljani, ki ima častno zastopstvo lipskih vzorčnih velesejmov. —

Nesreča pri sekanju drv.

Včeraj popoldne si je pri sekanju drv 19letni brezposelni čevljarski pomočnik Ivan Puconja odsekal palec na levi roki. Prvo pomoč mu je nudila rešilna postaja ter ga odpeljala v bolnico. —

Privlačljivost mesta.

Radi potepuštva, tatvine in drugih deliktov izgnani iz mesta, se vedno zopet vračajo. Privlačljivosti mesta se ne morejo ustaviti, pa naj so si še tako svesti težje kazni. Tako so prišli ob dveh ponoči pred hotelom Meran na dobo dveh let izgnano 24letno Marijo M., doma iz okolice Lendave. Sprva ni hotela povedati svojega imena, potem se je pa vdala v svojo usodo. V policijskem zaporu čaka na kazen in na izgon. —

Tragična smrt mladega dekleta.

V hercegovinski vasi Zavojnici se je odigrala te dni pretresljiva ljubezenska tragedija. Mlada Darinka je bila že dolgo zaljubljena v nekega mladeniča, ki ji je tudi obljubljal zakon, v zadnjem času pa se ji je izneveril. Sicer že tako ni imel ž njo nikdar resnih namenov in je zato ob vsaki priliki iskal povoda, da bi prekinil ž njo vse odnose. Razočarana Darinka je dolgo obupavala in hlepela za izgubljeno srečo. Minevali so dnevi in dnevi, toda miljenec njenega srca je ostal trdovraten. To je dekleta končno poglavo v obup. Izginila je nenadoma brez sledu in so ostala vsa poizvedovanja za njo brez uspeha. Ko pa so včeraj čistili domači vodnjak, so na veliko presenečenje navzočih potegnili iz njega — truplo nesrečne Darinke. V obupu je namreč skočila v vodnjak in utonila. —

Vlak povozil neznanca.

Med Varaždinskimi Toplicami in Novim Marofom je v nedeljo povozil vlak neznanega človeka in mu zadal več težkih poškodb, posebno na glavi. Ponesrečenca so sicer takoj odpeljali v bolnico v Varaždin, vendar pa je umrl še istega dne, ne da bi prišel k zavesti. Ker pri njem niso našli nobenih listin niti nobenega pisma, niso mogli ugotoviti njegove identitete. Neznanec je star okoli 30 let in sodeč po zunanosti — kmet. —

Vinski hram

vljudno vabi cenj. goste in publiko na nocojšnjo pustno pojedino in dobro kapljico. Sodeluje priljubljena godba. — 434

Mačka

ozdravi Čeligijsko pivo, slaniki, golaž in ljutomerčan. Mariborski dvor. 436

Godba,

krofi, dobro vino in sestanek vseh mask v Mariborskem dvoru »tam preko«. 437

Ali ste že zračnili,

da imate za čevlje in njih popravila najmanjši izdatek na leto, ako kupujete Karo čevlje! IV

Nikjer se ne najde

tako bogata izbira raznovrstne svile in crepe de Chine, kakor pri tvrdki L. Ornik, Koroška cesta 9. —

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Torek, 21. februarja ob 16. uri »Dobri vojak Švejk«. Premijera.

Sreda, 22. febr. ob 20. uri »Dobri vojak Švejk« — Ab. C.

Četrtek, 23. febr. ob 20. uri »Manon«. — Ab. D. Kuponi.

Izpremembra marib. gled. repertoarja. Ker ge. Mitrovičevi ni mogoče priti v sredo gostovat, se je repertoar izpremenil v toliko, da se vprizori v sredo mesto »Ples v maskah« repiza nad vse zabavne komedije »Dobri vojak Švejk«. Abouma C ostane.

Pustni običaji v naših krajih

Na pustni torek moraš že pred solnčnim vzhodom smeti zanesti daleč na polje, da ne pride lisica blizu hrana.

Ta dan moraš pred solncem metlo zvezati, ta je dobra za razne čarovnije vse leto. Ako prihaja mōra svinje sesat, jo trikrat udari s to metlo po hrbtu in — odjenjala bo.

Na pustni torek se da kokošim zrnje iz obroča zobati, sicer pride lisica in jih porušta.

Kdor na pustni dan je svinjsko lrbtišče tega ne bo celo leto hrbet bolet.

Na pustni torek ne smeš maškaro brez daru od hiše odpraviti, ker lahko napravi pri živini veliko nesrečo, če se po zemlji pokota.

Ako na pustni torek pred solnčnim vzhodom utakneš za streho 3 leskove šibe, ki so v 1 letu zrasle, preženeš lisico od hrana.

V celjski okolici gonijo na pustni torek »Košuto« okrog, deklinam pa vlačijo plohi, če se niso mogle omožiti.

Če se na pustni dan melje, rado nad tisto hišo grmi, če se pa prede, lazijo kače okrog hiše. Če pa kdo pest »kurjekov« na njivo zaneše, bo celo polje rodovitno.

Če na pustni dan stoji megla, bo tisto leto vse toča pobila. Če pa na pepelnico po repi potrosiš balgoslovljenega pepela, je ne bodo gosence jedle.

Kdor se na pust do sitega ne naje, bo vse leto gladoval.